

Oponentský posudek na diplomní práci Bc. Jána Grigera Akustická ekologie - případová studie zvukového prostředí Loretánského náměstí v Praze

Z hlediska možnosti osvojit si zevrubně problematiku a terminologii vědeckého oboru, do jehož oblasti patří zvolené téma si diplomant vědomě připravil dosti obtížnou situaci. Ta je dána již tím, že akustické ekologii ani environmentalismu není v ČR věnována systematická pozornost. Někdejší předlistopadové aktivity lékařského týmu v Hradci Králové či manželů Semotánových v Praze byly publikovány pouze jako jednotlivé statě ve sbornících příslušných pracovišť nebo dokonce zůstaly v rukopisech (Semotán). Obě rozsáhlejší publikace (Havránek; sborník Dohnalová- Čenčíková), s nimiž se diplomant seznámil a které ve své práci cituje, sledují problematiku zvukové složky životního prostředí z určitého vyhraněného aspektu. To je zřejmé již z jejich názvu a souvisí s tím pak i v nich exponovaná a užívaná odborná terminologie.

Jen mimochodem podotýkám, že na omezeném vědeckém bádání v oblasti akustické ekologie má podíl nejen to, že by se při současné „podpoře“ ekologie současnou politickou prezentací a představiteli státu jeho výsledky se vši pravděpodobností jen stěží setkaly s náležitou odezvou. Nemenší „zásluhu“ má na tom ale i tisk a zejména pak audiovizuální media, která mají možnost veřejné mínění ovlivnit zásadním způsobem. Ta totiž promarnila příležitost vyvolat zájem veřejnosti o tuto problematiku výraznou propagací každoročně vyhlašovaného Mezinárodního dne protihlukového uvědomění, když se k němu přihlásila poprvé i ČR a každý rok znovu tuto příležitost ignorují.

Diplomant, který se již dříve v průběhu bakalářského studia problematikou akustické ekologie zabýval pouze v intencích domácí teorie a praxe, se ovšem rozhodl tuto domácí „apatii“ překonat prostudováním cizojazyčné literatury. To je jistě sám o sobě počin velmi záslužný. Je logické, že svůj zájem věnoval pionýrským projektům akustické ekologie a environmentalismu v Kanadě a následně také i výzkumům francouzským, s nimiž se ovšem seznámil zprostředkovaně studiem pramenů psaných v angličtině. Při prezentaci svých studií získaných poznatků, která je obsahem první části diplomní práce, věnuje zvláštní pozornost zavedeným a výzkumnými týmy používaným termínům.

Již tak obtížnou výchozí situaci si diplomant sám ještě zkomplikoval tím, že do přehledně a logicky se vyvíjejícího výkladu, v němž projekty potupně představoval, se namísto toho, aby výklad dokončil a sám se je pokusil porovnat, rozhodl zakomponovat komparační postřehy z prostudované cizojazyčné diplomní práce. Tím ovšem bohužel skutečně (jak upozorňuje na str.9.) významně přispěl k tomu, že celá po tom následující část diplomní práce je informačně nepřehledná a nejasná.

Druhá část – v rozvržení práce představující 4.kapitolu- má praktický charakter a diplomant v ní popisuje průběh dotazníkového šetření, které provedl na Loretánském náměstí v Praze. Jak vyplývá z textu na str. 64 tento výzkum byl inspirován koncepcí, cíli a metodikou výzkumu provedeného v Japonském Tokiu, tak jak se s ním seznámil při studiu uvedených pramenů v anglickém jazyce.

Výsledná diplomní práce vyhlíží na první pohled velmi seriózně a to jak svým grafickým uspořádáním tak zejména díky velmi pečlivé dokumentaci odkazů na literaturu a také reprezentativnímu seznamu studijních a citovaných pramenů, v nichž převažuje cizojazyčná literatura. Ocenění si jistě zaslouží i velmi zodpovědně provedené a pak s velkou pečlivostí zdokumentované šetření a to včetně podrobného zmapování výchozí situace, zkušební fáze a zejména precizního a výtvarně působivého grafického zpracování výsledků šetření.

Úctu samozřejmě budí již samo to, že diplomant (jak sám upozorňuje) si musel prostřednictvím cizího jazyka osvojit odborné **pojmosloví**, přičemž ovšem nemohlo jít (jak diplomant zmiňuje na str. 9.) jen o to použité termíny prostě („poprvé“) přeložit do českého jazyka. Nemohlo jít ani jen o **globální** pochopení odborných o pojmů. Bylo třeba, aby si diplomant tyto pojmy osvojil natolik, aby byl schopen ke stěžejním anglickým termínům vybrat vždy takový český výraz, který k nim bude nepochybně adekvátní a bude k nim významově relevantní i přetlumočený obsah následného textu, v němž jsou uvedeny do konkrétních souvislostí.. To ovšem ve vztahu angličtina čeština není úkol snadný i proto, že na rozdíl od češtiny velmi bohaté na synonyma jsou ve „stručné“ angličtině dosti obvyklá homonyma. Při tom nejde jen o odlišné významy různě znějících graficky shodných slov, ale o to, že stejně psané i znějící anglické slovo mívá v různých souvislostech „jen“ poněkud posunutý význam nebo širší či užší obsah. Přesně ho vystihnout předpokládá bezpečné ovládnutí reálií v obou jazycích. Pokud jde o odborný text, pak nejspíše i předchozí dobrou znalost příslušného oboru. Pro adepta je to ovšem úkol nadmíru obtížný. Toto extempore uvádím i proto, aby bylo **částečně** omluvitelné, že diplomant tento svůj překladatelský záměr – jak se ostatně sám obává (str. 9.) - mohl jen těžko úspěšně zvládnout.

Případů, kdy diplomant zvolil při volbě českých termínů ke konkrétní situaci významově nepřesný český výraz je v práci poměrně dost. Zatímco v teoretické části je čtenář ochoten tyto případy přehlédnout, v části praktické se pak tato předchozí špatná volba vyjeví mnohem zřetelněji.

Např. již samo slovo „sound“ nelze vždy přeložit automaticky jako „zvuk“ (= jeden). Dokonce i v češtině se toto slovo používá v originální podobě pokud je řeč o příznačné sónické (hudební) charakteristice. Obdobný význam mělo (předpokládám) užití tohoto výrazu v anglickém textu v souvislosti s charakteristikou zvukové složky životního prostředí, kde zjevně nejde o jeden zvuk, ale zvukové spektrum.

Také sousloví „základní tón“ má specifický význam a pro souvislost jím pojmenovanou na str.102 by bylo vhodnější najít buď významově přesnější termín, nebo větu přestylizovat. Řada nepřesných nebo méně vhodně vybraných výrazů má ovšem zjevně příčinu v méně bohaté slovní zásobě diplomanta, konkrétně v zásobě a pocíťování věcného významu synonymních výrazů. Např. na str.101 jde určitě o „ příznačné“ nikoli „význačné“ rysy, významový rozdíl je mezi posloucháním, nasloucháním, event. slyšením atd. To by sice možná nemělo v době, kdy se v tisku běžně objevují stylistické i pravopisné chyby a v médiích zaznívá významově zploštělá, výrazově chudá a intonačně pokřivená čeština, tak překvapovat, ale jde o diplomní práci, v níž uvedení základních pojmů v češtině bylo jedním z jejích cílů.

Vzhledem k výše uvedeným výchozím předpokladům je škoda, že diplomant nevěnoval promyšlení a volbě nejvhodnějších překladových ekvivalentů větší pozornost. Pak by se spíše daly přehlédnout i jiné stylistické neobratnosti a prohřešky proti spisovnému jazyku, i když se s prvním z nich setkáme hned ve 2.řádku úvodního „Shrnutí“.

S přihlédnutím k již výše zmíněné zjevné obtížnosti a pracnosti i náročnosti předsevzatého úkolu však i tak práci **považuji za velmi dobrou** a tyto nedostatky, které se vyjeví při soustředěné četbě textu, v celkovém hodnocení diplomní práce vyjadřuji jen v rámci bodového ohodnocení.

Známka: Velmi dobře
Kreditní hodnocení 12-14

Doc. PhDr.Olga Čenčíková,CSc.

Otázky a náměty pro obhajobu.

1.

K obvyklým informacím o tom, jak postupoval při řešení diplomního úkolu vysvětlit, proč tak nešťastným způsobem uplatnil prostudovanou diplomní práci a nepokusil se o srovnání systémů sám? V čem sám tyto rozdíly v popisovaných systémech vidí?

2.

Které jevy ve zvukové složce životního prostředí v ČR vidí diplomant jako prioritní pro ekologické bádání a které jako řešitelný problém environmentální. Má představu o řešení? Jak z hlediska akustické ekologie vidí konání technopárty.

3.

Jeví se mu charakter a úroveň zvukové složky životního prostředí v ČR ve srovnání s Kanadou, USA event. Francií jako odlišné a pokud ano, v čem. Na základě čeho to posuzuje. Myslí, že lze na vyspělost enviromentálního chování v této oblasti soudit z úrovně a charakteristiky ekologického bádání (teorie a zaměření výzkumů) ? Proč ano či ne?

4.!!Myslí si diplomant, že dotazníkového šetření, které provedl, má v rámci ekologie akustické složky životního prostředí v ČR praktický význam? Proč ano či ne, pokud ano, jaký?